

LIETUVOS PREKIŲ EKSPORTAS 2018 M. APŽVALGA

Parengta 2019 m. kovo 27 d.

Versli
Lietuva

I. EKSPORTO RAIDA

- **Kaip ir prognozavome prekių eksporto metinis augimas 2018 m. buvo lėtesnis nei prieš metus ir sudarė 7,3%. Lėtesnį metinį augimą daugiausia lėmė silpnesnis užsienio paklausos augimas bei aukšta palyginamoji praėjusių metų bazė. Eksportuota prekių už 28,3 mlrd. eurų iš kurių 14,9% sudarė energetiniai produktai, 47,4% - lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų) ir 37,7% - reeksportuotos prekės (be energetinių produktų). 2018 m. bendro prekių eksporto augimui didžiausią įtaką darė lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) prekių eksportas, kuris generavo 3,8 procentinio punkto viso metinio augimo, reeksportas (be energetinių produktų) prisidėjo 2 procentiniais punktais, o energetiniai produktai - 1,5 procentinio punkto. Vertinant bendro prekių eksporto dinamiką per eksporto apimčių ir kainų prizmę, matyti, kad eksporto apimčių įtaka augimui buvo didesnė tik tai pirmame metų ketvirtyje, o likusiuose metų ketvirčiuose eksporto vertė daugiau didėjo dėl kainų poveikio. Labiausiai augo energetinių produktų, chemijos pramonės gaminių bei tabako gaminių eksporto kainos.**
- Per 2018 m. energetinių produktų eksporto vertė išaugo 10,2% ir sudarė 4,2 mlrd. eurų. Apie 90% šių gaminių sudarė lietuviškos kilmės energetiniai produktai, kurių eksporto vertė per metus išaugo 16,2%. Likusi dalis teko reeksportuotiems energetiniams produktams, kurių vertė per metus sumažėjo ketvirtadaliu iki 414 mln. eurų. Lietuviškų energetinių produktų eksporto vertės augimą lėmė spartus naftos produktų eksporto kainų augimas, kuris prasidėjo antrame metų ketvirtyje ir piką pasiekė trečiame ketvirtyje, o eksporto kiekiai per metus sumažėjo apie 15%. Kaip skelbia „ORLEN Lietuva“, mažesnius eksporto kiekius lėmė dėl nepalankių ekonominių sąlygų sumažintos gamybos apimtys bei mažėję pardavimai jūra.
- Prekių reeksporto (be energetinių produktų) vertė per 2018 m. išaugo 5.1% ir sudarė 10,7 mlrd. eurų. Nors daugiau kaip trečdalis visos reeksporto (be energetinių produktų) vertės vis dar tenka Rusijai, tačiau 2018 m. prie augimo daugiau nei Rusija prisidėjo Vokietijos, Lenkijos, Baltarusijos ir netgi Uzbekistano rinkos. Didžiausią neigiamą indėlį į augimą generavo Kazachstano ir Turkijos rinkos. Reeksporto mažėjimą į Kazachstano rinką daugiausia lėmė dviem trečdaliais smukęs automobilių reeksportas, tikėtina dėl maito tarifo pokyčių automobilių importui, o Turkijos valiutos nuvertėjimas ir stipriai pablogėjusi ekonominė situaciją lėmė reeksporto vertės mažėjimą į šią šalį. Vertinant reeksporto geografijos pokyčius 2014 - 2018 m. matyti, kad rytų kryptį keičia vakarų kryptis, kadangi NVS šalių dalis reeksporto struktūroje sumažėjo net 13,2 procentinio punkto, o ES šalių išaugo beveik 11 procentinių punktų ir 2018 m., sudarė 44,6%. Vertinant pagal prekių grupes pernai metais prie augimo daugiausia prisidėjo optikos, fotografijos, matavimo ir medicinos prietaisų reeksportas, kuris generavo 0,57 p.p. viso augimo, baldų, patalynės, čiužinių reeksportas generavo 0,51 p.p., šiek tiek mažiau prie augimo prisidėjo medienos bei trąšų reeksportas, atitinkamai 0,46 ir 0,41 p.p.
- Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertės metinis augimas 2018 m. sudarė 8,2%, eksportuota lietuviškų gaminių už 13,4 mlrd. eurų. Sparčiausiai lietuviškų gaminių eksportas per metus augo antrame 2018 metų ketvirtyje – 10,1%, pirmame ir trečiame metų ketvirčiuose metinis augimas buvo panašus ir sudarė atitinkamai 8,2% ir 8,3%, o lėčiausias augimo tempas fiksuotas ketvirtame ketvirtyje – 6,2%. Lėtesnį už vidurkį ketvirto ketvirčio metinį augimą didžiąja dalimi lėmė prastas šių metų grūdų derlius. Žemės ūkio produktų neigiamas indėlis į augimą paskutiniame metų ketvirtyje sudarė net 3,1 p.p. Vertinant iš eksporto apimčių ir kainų

perspektyvos, matyti, kad pirmame metų pusmetyje eksporto vertė didėjo daugiausia dėl eksporto apimčių augimo (eksporto apimčių augimas generavo apie 87% viso lietuviškų gaminių (be energetinių produktų) eksporto vertės augimo), o antrame metų pusmetyje stiprėjo kainų įtaka ir paskutiniame metų ketvirtyje jau kainų augimas generavo beveik du trečdalius eksporto vertės augimo. Antrame metų pusmetyje sparčiausiai augo chemijos pramonės, medienos pramonės ir kai kurių inžinerijos pramonės pošakių (transporto įrangos, metalo gaminių) eksportuojamų produktų kainos. Vertinant pagal ūkio sektorius, 2018 m. prie augimo labiausiai prisidėjo chemijos pramonė – generavo 2,9 p.p viso metinio augimo, inžinerinė pramonė – generavo 2,1 p.p., ir tabako pramonė – generavo 1,9 p.p. Prasčiau sekėsi žemės ūkio sektoriui bei drabužių ir tekstilės pramonei. Jų indėlis į augimą buvo neigiamas ir sudarė atitinkamai 1,6 p.p. ir 0,3 p.p.

- Lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė į tikslines rinkas 2018 m. per metus padidėjo 7,8% iki 6,15 mlrd. eurų, kai bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė išaugo 8,2%. Tokiu būdu, eksporto vertės (be energetinių produktų) augimas į tikslines rinkas 2018 m. buvo 0,34 procentiniais punktais mažesnis nei bendras lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės augimas. Lėtesnį augimą daugiausia lėmė keletas veiksnių: pirma tai Turkijos rinka, į kurią lietuviškos kilmės eksporto (be energetinių produktų) vertė 2018 m. buvo net 44% mažesnė nei prieš metus ir antra - lėtesnis už metų vidurkį eksporto augimas į daugelį tikslinių rinkų vakarų Europoje.

- Aukštųjų technologijų (angl. – Hi-tech) prekių eksportas 2018 m. augo 11,1% iki 995 mln. eurų arba beveik 3 procentiniais punktais sparčiau nei lietuviškos kilmės prekių eksportas. Tačiau aukštųjų technologijų prekių eksporto vertė be PET (2018 m., sudarė 57% viso Hi-tech eksporto vertės) mažėjo 3% iki 430 mln. eurų. Praktiškai visą mažėjimą lėmė trimis ketvirtadaliais mažesnis ginklų eksportas. 2017 m., ginklų eksporto vertė buvo daug didesnė už vidutinę dėl stipriai išaugusio šių prekių eksporto į JAV ir Angolą, o 2018 m., ginklų eksporto vertė vėl grįžo prie sau labiau įprastų apimčių. Eliminavus ginklų eksportą, aukštųjų technologijų (be PET) eksportas per 2018 m., vis tiek augo tik 5,2% arba trimis procentiniais punktais lėčiau nei bendras lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas. To pasėkoje aukštųjų technologijų dalis lietuviško eksporto struktūroje sumažėjo iki 3,6%. Lietuva ir taip atsilieka pagal aukštųjų technologijų prekių dalį bendrame prekių eksporte nuo daugumos ES šalių, dėl to eksporto struktūra yra mažiau atspari išorės šokams, o šios dalies mažėjimas atsparumą dar labiau silpnina.

II. EKSPORTAS Į TIKSLINES RINKAS**

- Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė į tikslines rinkas 2018 m. išaugo 7,8%, kai bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė didėjo 8,2%. Daugiausiai prie augimo prisidėjo Japonijos ir JAV rinkos, kurios generavo atitinkamai 3,3 ir 1,4 procentinio punkto viso augimo (daugiausiai dėl tabako gaminių į Japoniją bei reagentų į JAV). Daug prie augimo prisidėjo Vokietijos ir Švedijos rinkos, kurios generavo po 1,3 procentinio punkto viso augimo, o didžiausią neigiamą indėlį į augimą generavo Turkijos rinka – 2,2 procentinio punkto. Neigiamai prie augimo taip pat prisidėjo JAE, Pietų Afrikos ir Izraelio rinkos, jų bendras neigiamas indėlis į augimą sudarė 0,5 procentinio punkto. Metinis lietuviškos kilmės prekių eksporto augimo tempas į tikslines rinkas kaip jau minėta buvo 7.8%. Lėčiau už metų vidurkį lietuviškas eksportas augo į Vokietijos, Švedijos, Jungtinės Karalystės bei Norvegijos rinkas, o sparčiau už vidurkį didėjo be jau minėtų Japonijos ir JAV į Prancūzijos, Ukrainos, Kanados ir Kinijos rinkas.

- Vertinant pagal eksportuojamus lietuviškus produktus į tikslines rinkas, 2018 m. daugiau nei pusę viso augimo arba 4,1 procentinio punkto generavo tabako eksportas, kurio vertė buvo 2,2 karto didesnė nei prieš metus ir sudarė 425 mln. eurų. Įspūdingą šių gaminių eksporto vertės augimą praeitais metais lėmė daugiau kaip trigubai išaugęs eksportas į Japonijos rinką (iki 248,6 mln. eurų), beveik penkis kartus į Vokietiją (iki 23 mln. eurų), 50% į Norvegiją (iki 48 mln. eurų), 5,2 karto į Prancūziją (iki 15,3 mln. eurų), beveik dvigubai į Jungtinę karalystę (iki 18 mln. eurų), taip pat pradėta eksportuoti tabako gaminius į JAV ir Pietų Afrikos rinkas. Be tabako gaminių prie augimo reikšmingai prisidėjo baldų eksportas, kuris generavo 1,3 procentinio punkto viso augimo, o šių gaminių į tikslines rinkas eksportavome už 1,2 mlrd. eurų. Plastikų eksportas generavo 1,1 procentinį punktą viso augimo, jų eksporto vertė 2018 m. buvo 482 mln. eurų, elektros mašinų ir įrenginių eksportas generavo 0,8 procentinio punkto, eksportuota gaminių už 447,6 mln. eurų. Didžiausią neigiamą indėlį į augimą į tikslines rinkas 2018 m. generavo javų eksportas – 2,4 procentinio punkto.

III. EKSPORTAS PAGAL PRAMONĖS IR ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

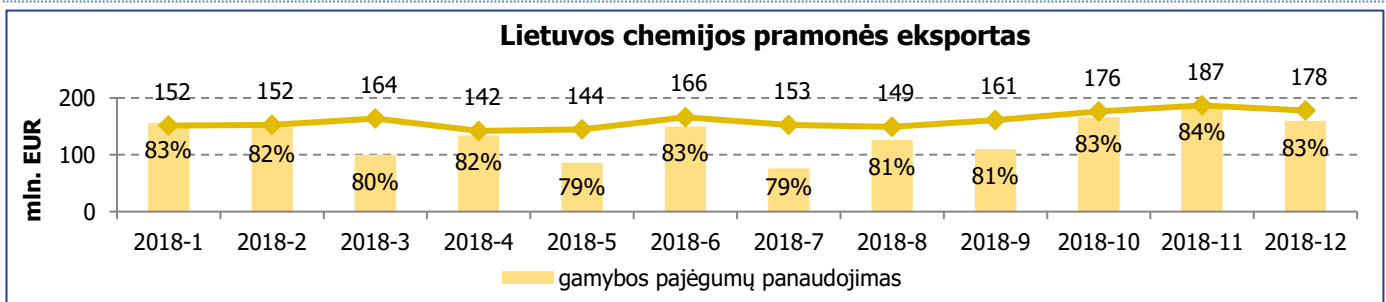
- Vertinant pagal pramonės sektorius, lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) metiniam eksporto augimui 2018 m. didžiausią įtaką darė chemijos pramonė. Šios pramonės didesnę eksporto vertę daugiausia lėmė spartus eksportuojamų produktų kainų metinis augimas ypatingai antrame metų pusmetyje, kuris iš dalies buvo sąlygotas naftos kainų dinamikos. Chemijos pramonė 2018 m. generavo daugiau kaip trečdaliį viso lietuviško eksporto vertės padidėjimo (žr. lentelę Nr.1). Reikšmingai prie lietuviškų gaminių eksporto (be naftos produktų) vertės augimo 2018 metais prisidėjo inžinerinė pramonė. Praeitais metais augo visų šios pramonės pošakių eksporto vertė, tačiau labiausiai prie augimo prisidėjo plastiko gaminių pošakis, variklinių transporto priemonių, puspriekabių pošakis. Sparčiai augo kitų transporto priemonių (dviračių, laivų) bei mechaninių įrengimų ir mašinų eksporto vertė, o lėčiausias metinis augimas fiksuotas kompiuterių, elektroninių ir optinių prietaisų pošakyje. Reikšmingai prie augimo prisidėjo tabako gaminių bei baldų ir medienos pramonės šakos. Ne tokie sėkmingi metai buvo drabužių, tekstilės ir odos bei maisto pramonės šakoms, kurių indėlis į augimą buvo silpnai neigiamas. Prasčiausiai 2018 m. sekė žemės ūkio sektoriui, kurio eksporto vertės mažėjimui didžiausią įtaką darė penktadaliu arba daugiau kaip 1 milijonu tonų prastesnis nei 2017 m. javų derlius (prastesnis javų derlius buvo tik 2011 m.). Dėl to lietuviškos kilmės prekių (be naftos produktų) eksporto vertės augimas 2018 m. buvo net 1,6 procentinio punkto lėtesnis.

1 lentelė. Lietuvos ūkio sektorių indėlis į augimą 2018 m.

Ūkio sektoriai	2018 Q1	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2018 m.	2018 vertė, mln. eurų
Inžinerinė pramonė	3.60 p.p.	2.30 p.p.	2.21 p.p.	0.56 p.p.	2.13 p.p.	3 000
Baldų ir medienos pramonė	1.20 p.p.	1.51 p.p.	1.27 p.p.	1.13 p.p.	1.28 p.p.	2 398
Maisto ir gėrimų pramonė	-0.04 p.p.	0.04 p.p.	-0.78 p.p.	0.54 p.p.	-0.05 p.p.	2 142
Chemijos pramonės gaminiai	2.01 p.p.	2.60 p.p.	3.18 p.p.	3.64 p.p.	2.88 p.p.	1 925
Drabužių, tekstilės ir odos pramonė	-0.05 p.p.	-0.35 p.p.	-0.32 p.p.	-0.39 p.p.	-0.28 p.p.	760
Žemės ūkio produktai	-0.75 p.p.	-0.62 p.p.	-1.82 p.p.	-3.13 p.p.	-1.62 p.p.	734
Tabako gaminiai	0.96 p.p.	1.78 p.p.	2.54 p.p.	2.31 p.p.	1.92 p.p.	725
Popierius ir popieriaus pramonė	0.48 p.p.	0.33 p.p.	0.29 p.p.	0.11 p.p.	0.30 p.p.	312
Kitos ūkio šakos	0.80 p.p.	2.51 p.p.	1.86 p.p.	1.44 p.p.	1.65 p.p.	1 509
Iš viso metinis augimas	8.2%	10.1%	8.4%	6.2%	8.2%	13 505

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

CHEMIJOS PRAMONĖ

• 2018 m. chemijos pramonės eksportas labiausiai prisidėjo prie lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertės augimo – generavo daugiau kaip trečdalį arba 2,9 procentinio punkto viso metinio augimo. Šios pramonės šakos eksporto vertė per metus išaugo beveik 23% iki 1.9 mlrd. eurų. Daugiau kaip pusę viso augimo lėmė įvairių chemijos produktų (daugiausia reagentų ir biodyzelino) eksportas, o apie 35% augimo generavo išaugęs plastikų eksportas. Prasčiausi eksporto rodikliai iš visų chemijos pramonės pošakių pernai metais fiksuoti trąšų sektoriuje. Šio pošakio indėlis į augimą buvo neigiamas ir sudarė 0,7 procentinio punkto, tačiau trąšų eksporto vertė per metus sumažėjo tik 1,8% iki 600 mln. eurų.

• Įvairių chemijos produktų eksportas 2018 m., labiausiai prisidėjo prie chemijos pramonės eksporto vertės augimo. Šių gaminių eksporto vertė buvo beveik dvigubai didesnė nei prieš metus ir sudarė 412,7 mln. eurų bei generavo net 12,5 procentinio punkto viso chemijos pramonės metinio augimo. Įvairių chemijos produktų eksporto vertės didėjimą daugiausia lėmė reagentų ir biodyzelino eksportas. Reagentų eksportas išaugo net 2,5 karto ir buvo pagrindinis veiksnys lėmęs įvairių chemijos produktų grupės eksporto augimą. Šių gaminių 2018 m., eksportavome už 295 mln. eurų, o labiausiai augusios rinkos buvo JAV, Nyderlandai, Singapūras ir Japonija. Reagentų eksportas generavo net 90% įvairių chemijos produktų eksporto augimo. Biodyzelino eksporto indėlis į augimą buvo daug mažesnis. Pernai toliau keitėsi biodyzelino eksporto geografija, o vertė išaugo beveik penktadaliu iki 96 mln. eurų. Anksčiau į Švediją eksportuotas kuras per paskutinius keletą metų buvo palaipsniui perorientuotas daugiausia į Danijos rinką, o į Švediją 2018 m. biodyzelino jau neeksportavome.

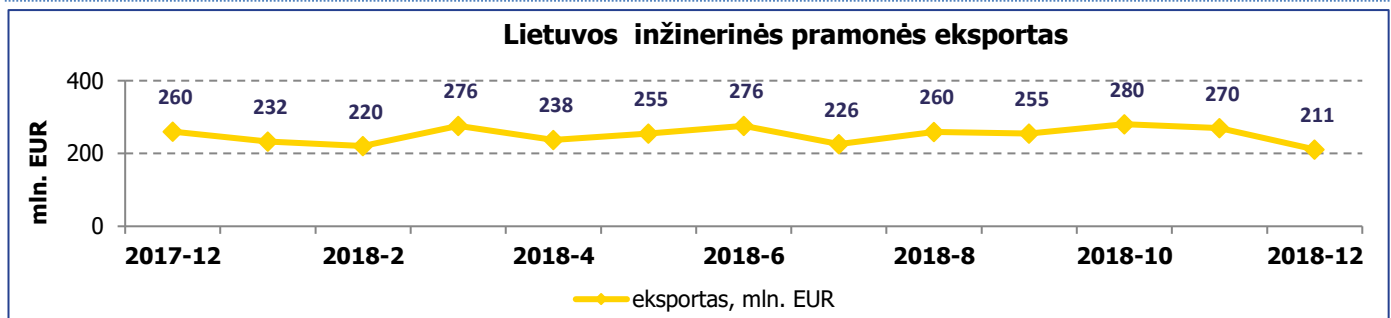
- Daugiau kaip trečdalį chemijos pramonės eksporto vertės metinio augimo generavęs pirminių formų plastikų eksportas per 2018 m. išaugo 26,7%. Šių gaminių eksportuota už 621,7 mln. eurų. Daugiau kaip 92% pirminės formos plastikų eksporto vertės sudarė polietileno tereftalatas (PET), kurio eksporto pokyčiai darė didžiausią įtaką plastikų eksportui. 2018 m. PET eksportas sudarė 565,6 mln. eurų arba 24,8% daugiau nei prieš metus. Šių gaminių eksporto kainos pradėjusios augti antrame metų ketvirtyje augimą išlaikė ir likusiais metų ketvirčiais, o eksporto apimtys per metus mažėjo tik antrame metų ketvirtyje. 2018 m. PET eksporto vertės augimui tiek kainos, tiek ir apimtys darė vienodą poveikį, t.y., apie pusę vertės augimo lėmė kainų didėjimas, o kitą pusę eksporto apimčių augimas. Gerus PET eksporto rezultatus pernai metais daugiausia lėmė keletas veiksnių, tai žaliavų tiekimo sutrikimai Europoje ir silpnas Azijos importas bei palankūs vasaros orai bei augusi užsienio paklausa. Visgi paskutiniame metų ketvirtyje plastikų kainos Europoje ėmė mažėti ir 2019 m. sausį jos pasiekė žemiausią lygį per 10 mėnesių. Kainų kritimą lėmė pigusios žaliavos, silpna paklausa bei prastėjančios ekonomikos ateities perspektyvos. Didesnio aktyvumo rinkoje tikimasi kovo mėnesį, tačiau dabartinis plastikų paklausos ir pasiūlos santykis geriausiai atveju tikėtina sąlygos tik nuoseklų kainų augimą.
- Trašų eksporto mažėjimą 2018 m., daugiau lėmė azoto trašos, kurių eksporto vertė per metus sumažėjo 2,6% iki 330 mln. eurų, o fosfatinių trašų eksporto vertė mažėjo tik 0,8% ir sudarė 269 mln. eurų. Azoto trašų kainos 2018 m., pabaigoje ir 2019 m., pradžioje dėl pakankamos pasiūlos ir sezoniškai silpnos paklausos minimaliai mažėjo, tačiau prognozuojama, kad pasaulinė paklausa azoto trašoms 2019 m. bus stipri. Tikimasi geriausių metų per paskutinį penkmetį dėl spartaus paklausos augimo JAV, Indijos, Brazilijos rinkose bei lėtesnio naujų gamybinių pajėgumų augimo. Fosfatinėms trašoms šiais metais tikimasi daug silpnesnio paklausos augimo nei azoto trašoms.

Chemijos pramonės eksportas pagal pramonės pošakius 2018 m.

Ūkio sektoriai	2018 m. vertė, mln. eurų	2018 m. pokytis, %	2018 m. indėlis į augimą	2018 m. struktūra, %
39 Plastikai	612.7	26.7%	8.2 p.p.	31.8%
31 Trašos	600.4	-1.8%	-0.7 p.p.	31.2%
38 Įvairūs chemijos produktai	412.7	90.3%	12.5 p.p.	21.4%
28 Neorganiniai chemikalai	97.0	28.2%	1.4 p.p.	5.0%
35 Albuminės medžiagos, fermentai	54.3	58.2%	1.3 p.p.	2.8%
34 Muilas, organinės paviršinio aktyvumo medžiagos	51.4	18.8%	0.5 p.p.	2.7%
Kitos prekės	96.1	-3.6%	-0.2 p.p.	5.0%
Chemijos pramonė iš viso	1 924.6	23.0%	23.0%	100%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

INŽINERINĖ PRAMONĖ

- Inžinerinės pramonės indėlis į eksporto vertės augimą buvo reikšmingesnis pirmame pusmetyje, tačiau vėliau nuolat mažėjo ir paskutiniame metų ketvirtyje sudarė tik 0,56 procentinio punkto (žr. lentelę Nr.1). Pirmame metų pusmetyje sparčiai augo plastikų, metalo gaminių, transporto priemonių (puspriekabių) ir automobilių dalių eksportas. Antrame metų pusmetyje šių prekių grupių eksportas stipriai sulėtėjo ir tik tai plastikų eksportas išlaikė spartų augimo tempą. Bendrai 2018 m. visų inžinerinės pramonės pošakių indėlis į augimą buvo teigiamas, o inžinerinės pramonės eksporto vertė per metus išaugo 9,7% ir sudarė beveik 3 mlrd. eurų. Per metus labiausiai išaugo Vokietijos, Nyderlandų, Švedijos, Prancūzijos ir Norvegijos rinkos, o labiausiai sumažėjo inžinerinės pramonės eksportas į Rusiją. 2018 m., trys ketvirtadaliai visos eksportuotos inžinerinės pramonės produkcijos vertės teko ES rinkai, kiek daugiau kaip 5% - NVS šalims ir apie penktadalis kitoms rinkoms (daugiausia Norvegijai, JAV ir Kinijai).
- Spartų augimo tempą visus metus išlaikęs plastikinių gaminių eksportas labiausiai prisidėjo prie inžinerinės pramonės metinio eksporto augimo (generavo 2,9 procentinio punkto viso augimo). Šių gaminių 2018 m., eksportuota už 754,2 mln. eurų arba 11,6% daugiau nei prieš metus. Labiausiai prie augimo prisidėjo prekių pakavimui ir transportavimui skirti plastikiniai gaminiai (daugiausiai didbuteliai) bei plėvelių, lakštų, plokščių iš plastikų eksportas. Plastikinės pakuotės eksportas per 2018 m. išaugo 19,1% iki 330 mln. eurų. Daugiau kaip pusę šios vertės sudarė didbutelių eksportas, kuris generavo daugiau kaip keturis penktadalius viso šios plastikų grupės eksporto. Didėjo tiek eksporto apimtys tiek ir kaina, atitinkamai apie 17% ir apie 13%. Tokį spartų didbutelių eksporto augimą lėmė palankūs vasaros orai Europoje bei žaliavų stygius sezoninės paklausos piko metu. Vidutiniu laikotarpiu plastikinės pakuotės sektoriaus laukia dideli pokyčiai siekiant prisitaikyti prie ES griežtinamų reikalavimų, ypatingai vienkartinio naudojimo pakuotės srityje.
- Variklinių transporto priemonių, puspriekabių eksportas taip pat daug prisidėjo prie inžinerinės pramonės eksporto augimo 2018 m., - generavo 2,3 procentinio punkto viso augimo. Šių gaminių eksportuota už 436,6 mln. eurų arba 17,1% daugiau nei prieš metus. Šios prekių grupės eksporto vertė sparčiai augo pirmame metų pusmetyje, o antrame augimas stipriai sulėtėjo. Daugiau kaip 90% šios prekių grupės eksporto vertės augimo generavo uždegimo sistemų laidų rinkinių eksportas, per metus išaugęs 26,5% iki 282 mln. eurų. Labiausiai augusios rinkos 2018 m., šiems gaminiams buvo Vokietija, Prancūzija, Švedija ir Nyderlandai. Santykinai sparčiai per metus išaugo autotransporto priemonių dalių eksportas, kuris generavo 2,1 procentinį punktą variklinių transporto priemonių eksporto vertės augimo. Dalių eksporto vertė pernai metais sudarė 53,9 mln. eurų arba 12,4% daugiau nei 2017 m. Labiausiai augusios rinkos buvo Prancūzija, Belgija ir Nyderlandai.
- Kitų transporto priemonių (daugiausia dviračių ir laivų) bei mechaninių mašinų ir įrangos eksporto augimo įtaka bendram inžinerinės pramonės eksporto augimui buvo panaši – generavo

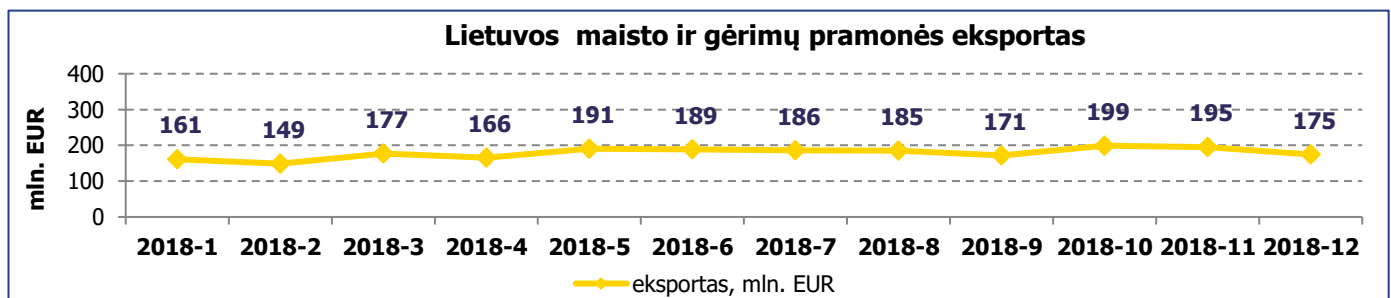
atitinkamai 1,3 procentinio punkto ir 1,2 procentinio punkto viso inžinerinės pramonės metinio augimo. Kitų transporto priemonių eksportas daugiausia augo dėl dviračių, laivų ir elektrinių dviračių eksporto augimo, o mechaninių mašinų ir įrenginių eksporto vertė daugiausia didėjo dėl žemės ūkio technikos dalių ir šieno pjovimo mašinų bei oro kondicionavimo įrangos eksporto augimo. Dviračių eksportas daugiausia augo į Nyderlandus ir Vokietiją, kur stipriai augo paklausa šiems gaminiams ypatingai elektriniams dviračiams. Pernai eksportuota lietuviškų dviračių už 67,6 mln. eurų arba net 73% daugiau nei prieš metus. Žemės ūkio technikos dalių eksportas per metus išaugo beveik per pusę iki 34,5 mln. eurų, daugiausiai į Jungtinę Karalystę, Graikiją ir Švediją. Oro kondicionavimo įrangos eksportas augo beveik 10% iki 91,4 mln. eurų, daugiausia į Belgiją ir Estiją.

Inžinerinės pramonės eksportas pagal inžinerinės pramonės pošakius 2018 m.

Ūkio sektoriai	2018 m. vertė, mln. eurų	2018 m. pokytis, %	2018 m. indėlis į augimą	2018 m. struktūra, %
22 Guminiai ir plastikiniai gaminiai	754.2	11.6%	2.9 p.p.	25.1%
25 Metaliniai gaminiai, išskyrus mašinas ir įrenginius	559.6	5.1%	1.0 p.p.	18.7%
29 Variklinės transporto priemonės, priekabos ir pusp.	436.6	17.1%	2.3 p.p.	14.6%
28 Niekur kitur nepriskirtos mašinos ir įranga	386.6	9.4%	1.2 p.p.	12.9%
27 Elektros įranga	376.6	7.1%	0.9 p.p.	12.6%
26 Kompiuteriniai, elektroniniai ir optiniai gaminiai	376.0	0.7%	0.1 p.p.	12.5%
30 Kitos transporto priemonės ir įranga	110.3	47.1%	1.3 p.p.	3.7%
Inžinerinė pramonė iš viso	2 999.9	9.7%	9.7%	100%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

MAISTO IR GĖRIMŲ PRAMONĖ

- Maisto ir gėrimų pramonės indėlis į lietuviškos kilmės prekių (be naftos produktų) eksporto vertės metinį augimą 2018 m. buvo silpnai neigiamas ir sudarė 0,05 procentinio punkto. Praktiškai maisto ir gėrimų pramonės eksporto vertė išliko tokia pati kaip ir prieš metus – mažėjo tik 0,3% ir sudarė 2,14 mlrd. eurų. Labiausiai pernai sumažėjo gaminių iš žuvies eksporto vertė, santykinai sparčiai mažėjo pieno produktų bei perdirbtų konservuotų vaisių eksporto vertė, o labiausiai išaugo pašarų gyvūnams bei gėrimų eksporto vertė.

- Paruoštos ir konservuotos žuvies produktų pošakio neigiamas indėlis į maisto ir gėrimų pramonės eksporto augimą buvo didžiausias ir sudarė (-1,3) procentinio punkto. Šių gaminių eksporto vertė per metus sumažėjo 5,3% iki 488,5 mln. eurų. Labiausiai prie mažėjimo prisidėjo rūkytų lašišų eksportas, kuris buvo beveik 10% mažesnis nei 2017 m., ir sudarė 249,7 mln. eurų. Praktiškai visą

Šių gaminių mažėjimą lėmė beveik penktadaliu mažesnės eksporto apimtys, tuo tarpu eksporto kainos buvo vidutiniškai tik 1,7% mažesnės nei prieš metus. Didžiausias lašišų eksporto mažėjimas fiksuotas į Vokietijos rinką, kuriai tenka apie pusę šių gaminių eksporto. Vokietijos rūkytų lašišų importo apimtys mažėja antrus metus iš eilės vidutiniškai po 10% kasmet, daugiausia dėl aukštų produktų kainų bei besikeičiančių vartojimo įpročių - auga pakuotų gaminių iš žuvies bei ekologiškų gaminių paklausa. 2019 m., prognozuojamas lėtesnis lašišų pasiūlos augimas bei šiek tiek aukštesnis kainų lygis nei 2018 m., todėl tikėtinas rūkytų lašišų eksporto vertės augimas. Panašios tendencijos vyravo ir kitų lietuviškų gaminių iš žuvies eksporte, kurių vertė buvo 11,9% mažesnė nei 2017 m., ir sudarė 108,8 mln. eurų. Labiausiai mažėjusios rinkos šiems gaminiams buvo Jungtinė Karalystė ir Vokietija.

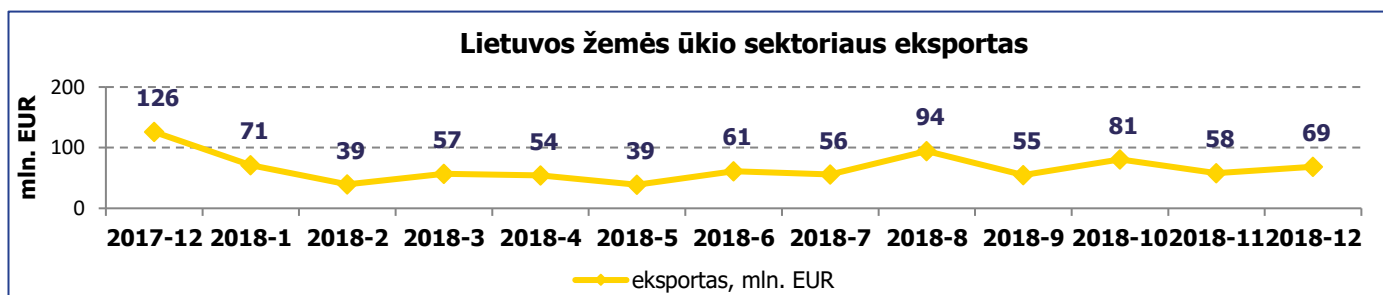
- 2018 m. pieno produktų eksporto neigiamas indėlis į augimą sudarė 0,7 procentinio punkto. Šių produktų eksporto vertė per metus sumažėjo 2,8% ir sudarė 537 mln. eurų. Prasčiausias pieno produktų eksportuotojams buvo trečias metų ketvirtis, kuomet sparčiai mažėjo pieno ir grietinėlės bei sūrių eksporto vertė. Tokį mažėjimą lėmė vidutiniškai šeštadaliu kritusios eksporto kainos bei penktadaliu mažesnės eksporto apimtys. Kaip ir prognozavome panašios tendencijos išliko ir paskutiniame metų ketvirtyje – sūrių ir pieno bei grietinėlės eksporto vertė toliau mažėjo. Iš pieno produktų tik tai pieno miltų eksportas pernai metais demonstravo sparčią plėtrą – šių produktų eksporto vertė išaugo beveik dvigubai iki 73,8 mln. eurų. 2019 m., pradžia teikia daugiau optimizmo, kadangi daugelio pieno produktų pasaulinės kainos šiek tiek auga, o pieno gamyba 2018 m., pabaigoje netgi sumažėjo. Taip pat mažėjo pieno miltų atsargos bei augo pieno produktų paklausa Azijoje, centrinėje Amerikoje. Nors rinkos veiksnių konjunktūra palankesnė 2019 m. pradžioje, visgi spartesnio kainų augimo nesitikima. ES rinkos perspektyva taip pat gali stipriai pablogėti, jeigu įvyktų kietasis „Brexit“.

- Sparčiausiai iš maisto pramonės sektoriaus 2018 m., augo pašarų gyvūnams pašakis bei gėrimų pašakis. Jų indėlis į augimą buvo teigiamas ir sudarė atitinkamai 0,8 ir 0,6 procentinio punkto. Pašarų gyvūnams eksporto vertė pernai metais išaugo 13,4% iki beveik 150 mln. eurų. Tris penktadalius viso augimo generavo Jungtinės Karalystės rinką, sparčiai augo eksportas į Lenkijos, Ukrainos bei Latvijos rinkas. Gėrimų eksporto vertė per metus išaugo 10,3% iki 132,4 mln. eurų. Labiausiai prie augimo prisidėjo sidro ir alaus eksportas, sparčiai augo salyklo eksporto vertė. Sidro eksportuota už 44,9 mln. eurų, o labiausiai augusios rinkos buvo Rusija ir Prancūzija. Alaus eksporto vertė siekė 31,4 mln. eurų, o labiausiai augusios rinkos lietuviškam alui 2018 m., buvo Rusija, Vokietija ir Tadžikistanas.

Maisto ir gėrimų pramonės eksportas pagal pramonės pošakius 2018 m.

Ūkio sektoriai	2018 m. vertė, mln. eurų	2018 m. pokytis, %	2018 m. indėlis į augimą	2018 m. struktūra, %
Pieno produktai	537.0	-2.8%	-0.7 p.p.	25.1%
Paruošta ir konservuota žuvis	488.4	-5.3%	-1.3 p.p.	22.8%
Miltiniai produktai, kiti maisto produktai	288.7	1.6%	0.2 p.p.	13.5%
Konservuota mėsa ir mėsos produktai	267.1	4.2%	0.5 p.p.	12.5%
Grūdų malimo produktai, krakmolos	188.5	3.2%	0.3 p.p.	8.8%
Paruošti pašarai gyvūnams	149.8	13.5%	0.8 p.p.	7.0%
Gėrimai	132.4	10.3%	0.6 p.p.	6.2%
Perdirbti ir konservuoti vaisiai ir daržovės	46.3	-15.0%	-0.4 p.p.	2.2%
Aliejus ir augaliniai bei gyvūnų riebalai	44.3	-12.8%	-0.3 p.p.	2.1%
Maisto ir gėrimų pramonė iš viso	2 142.4	-0.3%	-0.3%	100%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VSI „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

Žemės ūkio sektoriaus eksporto vertė per 2018 m. sumažėjo daugiau kaip penktadaliu ir sudarė 734,1 mln. eurų. Daug prastesnis grūdų derlius lėmė tai, kad žemės ūkio sektoriaus indėlis į lietuviškos kilmės prekių eksporto augimą 2018 m., buvo neigiamas ir sudarė 1,6 procentinio punkto. Tai didžiausias neigiamas indėlis iš visų ekonomikos sektorių pernai metais. Mažėjo ir daugelio kitų žemės ūkio pošakių eksporto vertė, iš kurių labiausiai rapsų, gyvų gyvūnų ir kailių, o 2018 m., išaugo tik daržovių eksportas. 2018 m. beveik 59,4% visos žemės ūkio produkcijos išvežta į ES rinką, NVS šalims teko 0,8%, o likusioms šalims apie 40%.

Javų eksporto vertė pernai metais siekė 384,7 mln. eurų ir buvo beveik trečdaliu mažesnė nei 2017 m. Praktiškai visą žemės ūkio sektoriaus eksporto vertės mažėjimą lėmė vienas prasčiausių javų derlių per dešimtmetį. Javų derlius mažėjo jau trečius metus iš eilės, o 2018 m., jis buvo net 1 milijonų tonų prastesnis nei 2017 m. Iš javų labiausiai krito kviečių eksporto vertė, kuri per metus sumažėjo net 38,7%. Tokį mažėjimą lėmė 43,6% kritusios eksporto apimtys, o kviečių eksporto kainos 2018 m., buvo vidutiniškai apie 8-10% didesnės nei prieš metus. Kviečiai sudarė daugiau kaip pusę visos žemės ūkio sektoriaus eksporto vertės. Daugiausiai eksportuojamų javų rūšių vidutinis kainų lygis 2018 m., buvo aukštesnis nei 2017 m., todėl pagrindinis veiksnys lėmęs javų eksporto vertės mažėjimą 2018 m., buvo eksporto apimtys. Dėl stiprios paklausos pasaulinis javų kainų augimas tęsėsi ir 2019 m. pradžioje, todėl teigiamas kainų poveikis tikėtina ir toliau bent iš dalies kompensuos prastesnius lietuviškų javų eksporto apimčių rodiklius.

Iš kitų žemės ūkio produktų 2018 m., santykinai sparčiai mažėjo rapsų bei gyvų gyvūnų eksportas. Rapsų eksportas mažėjo penktadaliu iki 76,5 mln. eurų, o gyvūnų eksporto vertė krito

beveik šeštadaliu iki 71,5 mln. eurų. Rapsų derlius pernai metais buvo apie 100 tūkst. tonų prastesnis nei 2017 m., daugiausia dėl prastesnio žieminių rapsų derliaus, todėl eksporto apimčių mažėjimas vėl buvo pagrindinis veiksnys, lėmęs eksporto vertės kritimą. Rapsų eksporto kainos mažėjo pirmame metų pusmetyje, tačiau dėl blogų oro sąlygų išaugusi prasto derliaus tikimybė lėmė spartų kainų augimą antrame metų pusmetyje. Visgi vidutiniškai eksportuotų rapsų kainos 2018 m., buvo 3-5% mažesnės nei prieš metus. Praktiškai visą gyvų gyvūnų eksporto vertės mažėjimą lėmė per pusę sumažėjęs kiaulių eksportas į Lenkiją.

- Per 2018 m., iš žemės ūkio produktų reikšmingai išaugo tik daržovių eksportas. Jų eksportavome už 153 mln. eurų arba 26,5% daugiau nei prieš metus. Sparčiausiai augo pupų eksportas – 60,7% iki 43,5 mln. eurų, žirnių eksportas didėjo ketvirtadaliu iki 60 mln. eurų. Daugiausia lietuviškų pupų išvežta į Egiptą, o žirnių į Indiją. Iš kitų žemės ūkio produktų truputį išaugo kitų ankštinių daržovių, pievagrybių bei agurkų eksportas.

Žemės ūkio sektoriaus eksportas pagal pošakius 2018 m.

Ūkio sektoriai	2018 m. vertė, mln. eurų	2018 m. pokytis, %	2018 m. indėlis į augimą	2018 m. struktūra, %
10 Javai	384.7	-33.1%	-20.4 p.p.	25.1%
07 Daržovės	153.2	26.5%	3.4 p.p.	22.8%
12 Rapsai	76.5	-21.2%	-2.2 p.p.	13.5%
01 Gyvi gyvūnai	71.5	-15.3%	-1.4 p.p.	12.5%
43 Kailiai	25.6	-16.0%	-0.5 p.p.	8.8%
04 Kiaušiniai, medus	11.2	-8.0%	-0.1 p.p.	7.0%
Kiti žemės ūkio produktai	11.4	-27.3%	-0.5 p.p.	6.2%
Žemės ūkio produktai iš viso	734.1	-21.6%	-21.6%	100%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.